

Hoofdstuk 1

1

**Hoe vind ik
mijn weg in de map
'Leerzorg'?**

Handleiding

1. Hoe vind ik mijn weg in de map 'Leerzorg' - Handleiding

HOE BEGIN JE ER AAN?

Kennis maken met de map

Werk bij voorkeur in een team: leerkrachten, CLB-medewerker, pedagogisch begeleider, zorg- of leerlingbegeleider, zorgteam.

Overloop de inhoudsopgave! Bespreek samen wat je daarin het meest aanspreekt. Wat zou je meteen willen uitproberen? Of wat past bij je hulpvraag? Blader door de fiches. Kleef een post-it note op de fiches die je interessant lijken. Zet je motivatie op papier. Wat wil je bereiken met het aanbod uit de map 'Leerzorg'? Aan welke vaardigheden wil je werken? Wat zijn je verwachtingen?

Video bekijken

Beelden spreken! Bekijk samen de video 'Leerzorg'. Bespreek wat je aanspreekt. Kies aan de hand daarvan enkele haalbare technieken uit de map.

Tip

Richt je in de aanvangsfase vooral op bruikbare tips, waarvan je denkt dat het verschil zowel voor jezelf als voor de leerlingen en de ouders meteen zichtbaar is.

VOOR DE START

Hulp

Denk na over wie eventueel kan helpen. Schakel bijvoorbeeld de zorgbegeleider of leerlingbegeleider in om met een groepje leerlingen een aantal fiches 'structuurgroepen' door te nemen.

Afspraken

Maak afspraken! Een groep leerkrachten werkt met dezelfde fiches. Of ieder probeert één van de gekozen fiches uit. Bespreek en evalueer na enkele weken. Kies daarna eventueel andere fiches.

Tip

Directies, pedagogisch begeleiders, CLB-medewerkers of een team leerzorg kunnen het volledige uitgewerkte implementatiemodel (zie hoofdstuk 3) gebruiken.

VOORBEELDEN

Voorbeeld op klasniveau: nieuwe vaardigheden

Doel:

Leerlingen reflecteren over leren en studeren thuis.

Middelen:

Didactische fiche: 'Leerlingen weten wat ze moeten kennen en kunnen' (Fiche 8 - hoofdstuk 4 - Binnenklasdifferentiatie en integrale leerlingenzorg in de klas)

Studietips:

'Hoe organiseer ik een werkplek waar ik snel en efficiënt kan werken?' (Tip 3 - hoofdstuk 6 - Thuis leren en studeren)

Structuurgroepen:

'Agenda bijvullen en weekplanning maken' (Activiteit 5 - hoofdstuk 5 - Een klasondersteunende aanpak voor leerlingen met structuurzwakte)

Tip!

Licht de leerlingen en de ouders in over de doelen en de verwachtingen. Laat ze meegroeien in de nieuwe technieken en vaardigheden. Evalueer en bespreek de ervaringen.

Voorbeeld op individueel niveau: specifieke leerlingen begeleiden

Doel:

Anke bij wie NLD werd vastgesteld beter begeleiden.

Middelen:

Fiche NLD (hoofdstuk 8 - (Leer) stoornissen (her)kennen en aanpakken). Kruis aan wat je bij Anke herkent. Bespreek dit eventueel met ouders en/of zorgcoördinator en CLB. Vraag beide partijen naar extra uitleg en tips. Bekijk do's en don'ts. Duid aan wat voor jou nieuw is. Reflecteer of je dit in jouw klas kan toepassen. Overleg met de betrokkenen als je zaken niet haalbaar ziet. Zoek naar alternatieven.

Fiches - Een ruimere kijk op bijkomende problemen (hoofdstuk 9 - Leren en leven met leerstoornissen). Lees de aanvullende informatie Bespreek met Anke en eventueel de klasgenoten wat je herkent.

Tip!

Denk na over hoe je een leerling met een zorgvraag het best positief kan stimuleren om zelf zijn problemen aan te pakken.

Voorbeeld op schoolniveau: leezorg en differentiatie uitbreiden

Doel:

Het team wordt vaardiger in het hanteren van differentiatie.

Werkmiddelen:

Fiches leerstoornissen - Do's en don'ts (hoofdstuk 8 - (Leer) stoornissen (her)kennen en aanpakken). Neem met het team de fiches door.

Video 'Ik heet niet dom' (blauwe map 'Eerste hulp bij leerstoornissen, verspreid in alle scholen in november 2001). Bekijk de video met het team.

Vragenlijsten 'CLB, school, leerling en ouders als team' (hoofdstuk 10). Elk teamlid vult voor één leerling met een zorgvraag een vragenlijst in en bekijkt ook of deze leerling volgens hem of haar past onder de noemer van één van de leerstoornissen.

Didactische fiches (hoofdstuk 4 - Binnenklasdifferentiatie en integrale leerlingenzorg in de klas - Didactische fiches). Elke leerkracht kiest een tweetal didactische fiches uit die hij of zij haalbaar ziet in de eigen klas. Die fiches stellen een vaardigheid voor die differentiatie bevordert in de eigen klas. Leerkrachten proberen die technieken uit. In een volgend overleg bespreek je hoe het liep en welke problemen je tegenkwam.

TIP!

Wissel ervaringen uit. Ga eens bij elkaar in de klas kijken. Schakel de leerlingbegeleider, zorgbegeleider, pedagogisch begeleider of CLB-medewerker mee in. Ga als team op zoek naar aanpassingen en nieuwe ideeën voor differentiatie op klasniveau.

Voorbeelden per hoofdstuk

Hoofdstuk 4:

Binnenklasdifferentiatie en integrale leerlingenzorg in de klas - Didactische fiches

Bekijk het schema. Kies afhankelijk van je hulpvraag:

- fiches volgens één ingang: bijvoorbeeld differentiatie of evaluatie
- fiches uit één vak: bijvoorbeeld didactiek/evaluatie

Maak afspraken! Elke leerkracht werkt met dezelfde fiches. Ofwel probeert ieder één van de gekozen fiches uit. Bespreek en evalueer na enkele weken. Kies daarna eventueel andere fiches.

**Hoofdstuk 5: Een klasondersteunende aanpak voor leerlingen met structuurzwakte.
Werken met structuurgroepen**

Kies afhankelijk van je hulpvraag één of meerdere activiteiten, bijvoorbeeld: 'Orde in de boekentas'. Voer de activiteit(en) uit met je ganse klasgroep of schakel de zorgbegeleider in om ze met een groepje leerlingen uit te voeren.

**Hoofdstuk 6:
Leren en studeren. Technieken, vaardigheden en tips voor leerlingen en ouders**

Behandel een aantal fiches met je ganse klasgroep in het kader van 'leren leren'. Of schakel de zorgbegeleider of leerlingbegeleider in om met een groepje leerlingen te werken aan bepaalde vaardigheden. Dat kan ook klasoverschrijdend.

Geef fiche(s) mee naar huis als ondersteuning van de ouders.
Bespreek een aantal fiches op de informatievond voor ouders.

**Hoofdstuk 8:
(Leer)stoornissen (her)kennen en aanpakken. Do's en don'ts bij leerstoornissen**

In je klas zit een leerling met een (leer)stoornis. Neem de fiche over die stoornis door. Bijvoorbeeld: 'dyscalculie'. Pas suggesties toe die haalbaar zijn voor jou. Voor verdieping raadpleeg je de literatuurlijst.

**Hoofdstuk 9:
Een ruimere kijk op de bijkomende problemen. Leren leven met leerstoornissen**

Bij leerlingen met een leerstoornis zien we vaak minder bekende problemen, bijvoorbeeld 'het uur en tijdsbeleving'. Leerlingen met een specifiek probleem ondersteun je met de opgesomde maatregelen.

ACTUALISERING OP DE WEBSITE WWW.LETOP.BE

Alle materialen kan je ook downloaden van de website www.letop.be. Zo zijn ze gemakkelijk aan te passen aan je eigen klas- of schoolsituatie.

We rekenen op enthousiaste gebruikers die aanvullingen en nieuwe fiches willen ter beschikking stellen van anderen. Dat kan op www.letop.be. Mail je bijdrage naar info@letop.be en wij plaatsen ze op de site. Op die manier hopen we een uitwisseling van materialen en ervaringen op gang te brengen. Met opmerkingen en tips kan je ook terecht op het forum 'leerzorg' op de website.

www.letop.be

Leerstoornissen? Eén kind op tien kampt ermee. Lezen, schrijven, rekenen, wat bij andere kinderen met wat oefenen lukt, gaat bij deze kinderen nooit automatisch. Ze hebben dyslexie, dyscalculie, dyspraxie of NLD. Ook AD(H)D of hoogbegaafdheid kunnen voor leerproblemen zorgen.

Hoe kan je deze kinderen en jongeren adequaat begeleiden en ondersteunen? Hoe help je hen zelfstandiger te worden ondanks de grote nood aan begeleiding? Welke hulpmiddelen kan je hen bieden om hun problemen te omzeilen? Hoe stimuleer je hun zelfbeeld en zelfvertrouwen?

Met de website 'letop' probeert vzw Die-'s-lekti-kus een antwoord te geven op de vele vragen. De site is een virtuele ontmoetingsplaats en een informatiebank voor al wie met kinderen en jongeren met leerstoornissen of leerproblemen in Vlaanderen te maken heeft.

Nieuwsbrief

De maandelijkse nieuwsbrief biedt een kort en uitnodigend overzicht van onderwijsnieuws, tips, nieuwe publicaties en software. 'Letop' maakt ook een selectie van bruikbare oefeningen en tips die op het internet te vinden zijn.

Agenda

Overzicht van alle nascholing en informatieavonden over 'zorgverbreding' en 'leerstoornissen'.

Forum en zoekertjes

Informatie, ervaringen en tips uitwisselen. Forum voor begeleiders, leerkrachten, ouders en jongeren. Zoekertjes brengen bezoekers in de vorm van vraag en aanbod bij elkaar.

Infotheek

Uitgebreid en geactualiseerd aanbod van praktische informatie en wetenschappelijke achtergrondliteratuur. Meer dan 100 praktische artikels helpen je op weg bij de aanpak van leerstoornissen en leerproblemen. Met de gebruiksvriendelijke zoekfunctie zoek je gericht naar tips en hulpmiddelen.

Videobeelden

Fragmenten uit de aangrijpende film 'Ik heet niet dom' maken aanschouwelijk wat leven met een leerstoornis betekent.

Fragmenten uit de film 'Leerzorg en differentiatie op maat' illustreren een aantal didactische fiches en technieken uit de map 'Leerzorg'.

Links

Links naar bruikbare, kwaliteitsvolle en actuele websites zijn overzichtelijk verzameld.